BEFEJEZÖDTEK A STOCKHOLMI JUBILEUMI ÜNNEPSÉGEK

Megirtuk a Kanadai Magyar Ujság legutóbbi számában, hogy a stockholmi jubileumi ünnepségek első napja, vasárnap gyönyörű, magasztos és ünnepélyes keretek között telt el. Az ünnepségek lefolyásáról a részletes tudósitás azonban most érkezett hozzánk és azt az alábbiakban közöljük:

STOCKHOLM, julius 10.

(A Kanadai Magyar Ujság kiküldött tudósitójától)

Mikes püspök különvonata a késő szombat esti órákban érkezett meg a stockholmi állomásra. A telep közönsége izgatottan várta a magyarországi főpap érkezését és nagy előkészületeket tett a fogadtatásra. Az állomást és környékét, valamint a város házait a magyar és angol lakosság egyformán gyönyörüen feldiszitette magyar és angol zászlókkal, szallagokkal és zöld galyakkal. A telepen három diadalkaput állitottak fel, amelyeken nagy betükkel volt olvasható:

1903 — 1928 — Welcome.

A vonat érkezéséhez kivonult a stockholmi magyarság nemzeti viseletbe öltözött lovasbandériuma magyar és angol lobogók alatt és a vonatból kiszáló magyar főpásztort látható lag mélyen meghatotta a szines látvány és az a szeretet, amely a fogadtatásból kiáradt. A stockholmi zenekar rázenditett a magyar himnuszra, amelyet a jelenlevő többszáz fönyi tömeg együtt énekelt a vendégekkel. A püspök társaságában érkezett Stockholmra Schefbeck István, m. kir. konzul, Dr. Szabó János, trentoni plébános, a Keresztlap szerkesztője, aki egész utján elkiséri Mikes püspököt, továbbá Dr. Ujváry János, a Magyar Szövetség elnöke és a C. P. R. társaság egyik főtisztviselője.

A jubileumi ünnepségek vasárnap délelőtt ünnepélyes nagymisével kezdődtek meg, ezt megelőzően a hitközség tagjai megkoszorusták az elhunyt magyar uttörők sirját.

NAGYMISE A SZABADBAN

Mindenki attól tartott, hogy a borus idő esetleg esőt fog hozni, azonban a félelem szerencsére alaptalannak bizonyult, mert bár a nagymise első perceiben csepegett az eső, az idő később kiderült és gyönyörü napfényessé vált. A nagymisén, amelyet a templom mögött felállitott tábori oltárnál tartottak, megjelent nemcsak minden stockholmi magyar egész családjával, de ott voltak a nyugati magyar telepek képviselői is. (Plunkett, Punnichy, Békevár, Wakaw, Regina, Saskatoon, Esterhazy, Kaposvár, Cana Atwater, Whitewood, Székelyföld, Máriavölgy stb.)

Az evángélium felolvasása után a magyar főpásztor a szószékre ment, és onnan magasszárnyalásu beszédben üdvözölte a messze idegenbe szakadt hiveket, lelkükre kötvén, hogy hitükhöz és nemzetiségükhöz ragaszkodjanak, mert, ha minden elveszettnek látszik is — ugymond — semmisem veszett el mindaddig, ameddig hitünk megmaradt. A hatalmas lendülettel és mélységes szeretettel elmondott szavak sok magyar szeméből csalták ki a könnyet, akik valamennyien mélyen meghatódva érezték a pillanat nagy sulyát és fontosságát.

A nagymise után Dr. Sántha bemutatta Mikes püspöknek a kanadai magyarság több tagját, közöttük Hordossy Ivánt, lapunk szerkesztőjét, aki az ünnepi alkalomra személyesen utazott Stockholmra, valamint Mihályfi Istvánt, a Kanadai Magyar Ujság kiadóhivatalának vezetőjét, aki a rendezési munkálatokban elejétől végig részt vett.

Ugyancsak bemutatta a telep plébánosa a püspöknek Stockholm vezető polgárait, nemkülönben ekkor tisztelegtek a nagy kanadai érdekeltségek megjelent képviselői: W. Stapleton, T. P. Devlin, P. Lang, a CNR képviseletében, Dr. Lalkow, G. R. Swalwell, A. Antal, a CPR, Malonyai Zoltán French Line, Lukács Sándor, a White Star, Istvánffy Zoltán, a Cunard, Tanner István a North German Lloyd képviseletében.

DISZEBED

A bemutatásokat társas ebéd követte, amely az ünnepség legnagyobb társadalmi eseménye volt. A Magyar Hallban felállitott diszemelvényen a főpásztoron kivül, Dr. Uhrich, saskatchawani népjóléti miniszter, a tartományi kormány képviselője, Schefbeck István m. kir. konzul, A. Roy, érseki titkár, Vodicska Imre apát, dr. Szabó János, Blickhardt Tivadar, dr. Sántha Pál és néhány környékbeli né mét plébános, továbbá Hordósy Iván, dr. Ujváry János, a Szociális Nővérek és az első magyar telepesek közül néhányan foglaltak helyet. A közönség másik része, mintegy százhatvanan a Hallban, többszázan pedig a Hall körül emelt lombsátrak alatt foglaltak helyet.

A diszebédet ima nyitotta mely után dr. Sántha Pál plébános a telep nevében üdvözölte Magyarország megbizottját és főpásztorát és kifejtette, hogy gróf Mikes János püspök megjelenése kétszeresen is történelmi eseménnyé avatja a jubileumi ünnepségeket a kanadai magyarság történelmében.

Az üdvözlésre a főpásztor válaszolt az alábbi gyönyörü beszéddel:

— Mélyen meghatott engem ez az ünnepély, hogy ide jöttem és itt együtt találtam egy teljesen magyar közönséget, amely itt is megőrizte a magyarság minden patináját. Ezt a magyarság csak a hitközségnek köszönheti, másképen ezt a tömörségét nem tudta volna megőrizni.

— Kérem a jelenlevőket, hogy ragaszkodjanak saját vallásukhoz, saját egyházközségükhöz, mert amint a felekezetek nagyobb erőt képviselnek az egyes embernél, ugy az egyházközségek egymás mellé állva, egymással kezefogva, közös akarattal hatalmasat lendithetnek a magyar ügyön.

De ez nem elég nekünk, mi többet kérünk, többet várunk önöktől. Nem elég az, hogy itt az idegenben megőrizzék magyar nyelvüket, de kell, hogy fenntartsák az óhazával a kapcsolatot. Ha más nemzetek gyarmataikkal erősitik anyaországaikat, ugy mi magyarok az idegenbe szakadt vérein któl várunk megértést és segitséget.

— NE LAZULJON MEG A KAPCSOLAT AZ ÓHAZÁVAL

Ezzel kapcsolatban van egy kérésem önökhöz. Gondoljanak arra, hogy egyszer talán egyik fiukat mégis visszaküldik őseik földjére, ahonnan önök évtizedekkel ezelőtt elindultak. Vigyék ezek haza, amit itt az idegenben szereztek, tudásukat, tapasztalásukat, széles látókörüket, amelyeket használjanak fel odahaza és forditsák Magyarország javára.

— Kapcsolatunk az óhaza és az idegenbe szakadt magyar véreink között ne lazuljon, hanem évről évre erősebb legyen, amely reményében emelem poharamat a magyarságra és annak vezetőire.

Ezután A. Roy érseki titkár emelkedett szólásra, aki meghatódottan fejezte ki csodálkozását a stockholmi magyarság mélységes hite és hatalmas munkája felett, majd dr. Uhrick népjóléti miniszter tartott hosszu beszédet, amelynek lényege az volt, hogy Kanadának mindenegyes polgárának munkájára egyformán szüksége van, tekintet nélkül arra, hogy az illető milyen nemzetiségü. Dr. Uhrich szimpatikus egyéniségével teljesen megnyerte magának a telep lakosságának szivét. Ezután Schefbeck István, m. kir. konzul a magyar kormány nevében mondott lelkes felköszöntőt, először angol nyelven üdvözölvén a megjelent angol előkelőségeket, utána pedig magyarul folytatta beszédét:

— Egy vagyok önök közül, akik külföldön iparkodunk a magyar névnek, becsületet, elismerést, dicsőséget szerezni. Nekem jutott az a szerencse hogy itt az idegeben a magyar kormányt képviselhessen, de ezuttal lemondok erről a hivatásomról, mert itt van közöttünk Magyarország egyik nagy fia, gróf Mikes János püspök ur őméltósága, akit az óhaza követe gyanánt van szerencsénk üdvözölhetni körünkben. Ünnepnap ez nekünk, hogy ez a nagy hazánkfia kijött fáradságot nem kimélve, hogy lássa és személyesen meggyőződjék arról, mit tettünk mi itt a magyar név megbecsüléséért.

— EZ A MAGYARSÁG NEM VESZETT EL ...

— Méltóságos Püspök Ur! Vigye haza a magyar nemzetnek szeretetünket, ragaszkodásunkat. Biztositom mindnyájunk nevében én, aki köztük élek, értük dolgozom, ismerem összes bajaikat és örömeiket — ezért szeretem őket lelkem egész melegével, — hogy ez a magyarság nem veszett el Magyarország számára, ez a kolónia nem veszett el a magyar haza számára, hanem itt a messze idegenben is dicsőséget, becsületet szerzett a magyar névnek. Huszonöt évvel ezelőtt itt vadon volt s ma mit látunk? Templom, iskola és magyar népmüvészet. Amikor legelőször kijöttek, Istenre gondoltak és az Isten megáldotta hűségüket; az ő segedelmével boldogultak. Ez a segitség, ez a kegyelem tette lehetővé, hogy ez a telep ma áll, és virul, s hogy ezt a mai szent ünnepet megérhettük. Kedves magyar testvéreim, tartsák meg magyarságukat, a nemes magyar lovagias jellemet, szerezzenek dicsőséget a magyar fajunknak, de legyenek ugyanakkor hűséges kanadai polgárok, polgárai az ujhazának, hogy itt is megismerjék, elismerjék tudásukat, mert a tudás és rátermettség, mely önökben meg van és amelyet ez és a körülötte fekvő magyar telepek napnál fényesebben, kézzelfogható eredményekkel igazolnak, a boldogulás egyedüli lehetősége. Ragaszkodjanak a föld miveléséhez, ősfoglalkozásukhoz, mert ebben fogják biztos és állandó boldogulásukat találni. Igaz, hogy a vadont termővé tenni majdnem emberfeletti munka, a siker lassubb, mint az ipari munkánál, de viszont, ha megküzdöttek a kezdet nehézségeivel, maguk a gazdák a portájukon és utódaik megélhetését biztositják. Azzal tudunk legnagyobb dicsőséget szerezni óhazánknak azzal boldogitjuk legjobban, ha mi itt Isten segitségével boldogulunk.

A nagyhatással fogadott beszéd után a társasebéd véget ért és az ünnepség legközelebbi programja a délután 5 órakor megtartott zászlószentelés volt.

A ZÁSZLÓSZENTELÉSI ÜNNEPSÉG

Az ünnepséget körmenet előzte meg, amely a délelőtt felállitott tábori oltárhoz vonult, ahol a püspök a kanadai magyar, angol és német papság segédletével végezte a zászlószentelést. Az ünnepség megkezdése előtt ujból gróf Mikes püspök tartott beszédet, melynek folyamán a következőket mondotta:

— Mielőtt a zászlót megáldanám, átadom nektek a belügyminiszter ur üdvözletét. Néhány nappal ugyanis elutazásom előtt felkerestem őt, megkérdezvén, hogy mit üzen a stockholmi magyaroknak. „Mondja meg nekik — mondotta a belügyminiszter — hogy mióta a belügyminisztérium élén állok, soha annyi örömöm nem volt, mint mikor a kanadai magyarokról jelentenek nekem és hogy tiszteletem kifejezéseképen küldöm nekik ezt a zászlót."

— És most kérdem, miért ünnepeljük ennek a zászlónak a felavatását? Ez a zászló nemcsak egy selyem darab, a zászló egy jelkép. S ez a zászló magában foglal egy gondolatot s ennek a zászlónak részeiben benne van sok magyar szivnek az érzése: ez a zászló sokkal többet jelent, mint egy szép kép.

Fiatal koromban Gyergyóujfaluban voltam plébános és ott a falu kis templomában egy régi, rongyos zászló lengett. Ez volt a története: a székely katonák is fegyvert fogtak a szabadság védelmére 1848-ban, legyőzték őket, azonban a zászlós ezer veszélyen keresztül elvitte a zászlót a csatatérről. Otthon összehajtogatta, berámázta s mint egy képet helyezte el házában. Később, mikor visszaállt a béke, akkor elvitte a templomba, mert egy népnek a szeretete rejlett a zászlóban.

És mi van ma ott, ahol egykor elrejtették a székely zászlót? ... Ma is el kell rejteni. A mi zászlónk ott ma sem loboghat, hanem hazaárulásnak nevezik, ha valaki szereti azt. Elvették tőlünk kincses Erdélyt, s látjátok, ott nem lenghet a magyar zászló ... De a szivekben megmaradt, amit a zászló jelképez: A hűség és a hit.

Ez a zászló jelentősége és ennek örülünk mi ma. Mert ez a fehér zászló jelképezi az ősök hitét, amely hit megőrzött bennünket annyi veszély között, ez a hit meg fog őrizni bennünket a mostani világégésnek szerencsétlen körülményei között is.

Ezen szinek alatt küzdöttek meg a ti őseitek annyi dicsőséges csatát. Ezen szinek alatt mentek magyar őseink a keresztes hadjáratban a Szent föld védelmére. Ezen szinekkel védtük meg a nyugati kulturát.

— Nektek harci lobogóra nincsen szükségtek, mert szabad államnak lettetek szabad polgárai. De szükség van a zászlóra, hogy a zászlónak a lelke a ti lelketekben is tüzet gyujtson. Mert soha gyermek az anyját jobban nem szeretheti, mint mikor az betegségben van. És én most azt mondom önöknek, hogy a mi közös jó édesanyánk, a mi drága magyar hazánk halálos betegségben van. Isten segitségével kezd ugyan már gyógyulni, de sokáig fog tartani a teljes talpraállás.

Addig is legyen az anyának vigasztalása, hogy az ő gyermekei hűségesek lesznek hozzá és ha ki is származtak, meg nem feledkeznek édesanyjukról. Szeressétek az ujhazát, amely kenyeret ad és titeket is szeret, de szeressétek a régit is, amely vérét adta értetek.

És én most, mint az Isten szolgája megáldom ezt a zászlót, azzal a forró imával és kéréssel, hogy legyen ez a szimbolum nektek hitet, reményt, életet adó erő, az élet mindennapi küzdelmeiben és hazánk boldogulásában.

A ZÁSZLÓSZÖGEK BEVERÉSE

A püspök beszédét a zászlószögek beverése követte szebbnél szebb jelszók elhangzása közben.

A hétfői nap a nyilvános ünneplések és szórakozások jegyében telt el. Gróf Mikes püspök a délelőtt folyamán látogatást tett a kaposvári és eszterházy telepen és a kaposvári templomban rövid imát mondott.

A délután folyamán az egybegyült telepek képviselőinek részvételével a Magyar Hall körül elterülő térségen nagygyülés volt, amelyet dr. Sántha Pál szavai vezettek be, majd a nagygyülés elnökéül megválasztott Hordósy Iván lépett az emelvényre és többek között a következőket mondotta:

— A magyarlakta területeknek Csonkamagyarországhoz való visszacsatolásáért sikraszálló Rothermere-akciót nem kell részletesen ismertetnem: a nemes lord által kitüzött cél szent meggyőződésként él minden igaz magyar ember szivében.

— A mai ünnepnapon inkább azt szeretném körvonalazni, miképen vehetné ki a kanadai magyarság az őt megillető részt ebből a fajunkra oly sorsdöntő fontossággal biró mozgalomból és a gyakorlatban miképen kapcsolódhatik bele a Rothermere akcióba.

— Mig az öreg kanadások könnyen eltudják képzelni, az ujak pedig saját bőrükön tapasztalták, hogy mily elviselhetetlen keresztet rakott a magyar nép háboruban véresre sebzett vállaira Trianon: a Kanadában felcsepredett magyar nemzedék — ha érzi is, hogy fajunkat igazságtalanul piszkos balkáni érdekek igájába dobták, a kisántánt jószántából az egész világot elárasztó magyarellenes propagandá mindenre elszánt felkészültségével nem meri fölvenni a vitát.

A magyar nép érdekeiért küzdő Kanadai Magyar Ujság külön angol nyelvü hasábokat szentel a kanadai magyar ifjabb generáció — sajnos — magyarul csak igen kis százalékban olvasó tömegének, hogy ezáltal is tájékoztassa őket a mi fajunk értékeit elismerő nagy államférfiak és tudósok irásai nyomán a magyarságot érdeklő létkérdésekről.

A FIATALSÁG SZEREPE A ROTHERMERE AKCIÓBAN

Mert az ifjuságnak ki kell használnia angol nyelvtudását és a vérbeli kanadaiakkal való összeköttetését arra, hogy a magyar ügynek minél több barátot szerezzen.

Alakitsuk meg minden magyar telepen a Rothermere bizottságokat, magyarázzák el az öreg és ujkanadás magyarok a kanadai iskolázottságu ifju nemzedéknek mindazt, amit a Rothermere akcióról és Magyarországról tudnak és — ha öregek és fiatalok egyaránt fölfogják világositani kanadai ismerőseiket és meg fogják győzni a kételkedőket ügyünk igazságáról, ezzel nemcsak fölrepiport hazánk, hanem saját fajunk megbecsülése érdekében igen nagy szolgálatot tesznek.

A Kanadai Magyar Ujság főszerkesztőjének lelkesitő beszéde után Ft. Vodicska Imre, a Kanadai Magyar Szövetség alelnöke emelkedett szólásra a Szövetség nevében. Ismertette a Szövetség alakulását és annak szükségességét. A szövetség — ugymond — sok megpróbáltatáson ment keresztül és hogy eredményes müködést fejthessen ki feltétlen szüksége van a magyarság többségének megértő támogatására. Ovakodjék minden magyar ember a felfordulást szitó kommunista ujságoktól és a felelőtlen elemek aknamunkájától. Bizzék a magyarság komoly vezetőiben és azokra hallgasson, akik a becsület utján haladnak.

— A LORDOT AZ ISTEN KÜLDÖTTE...

Igen szép beszédet mondott a kiplingi poéta lelkü Izsák Gyula, melyben a huszonöt év alatt elért eredményeket méltatta. Minden magyarnak, ki kell venni az őt megillető részt a Rothermere akcióból — folytatta tovább — mert a Lordot Isten küldötte és addig nem szabad nyugodnunk, amig Magyarország ilyen állapotban van.

Moker Gergely, a wakawiak nevében üdvözölte a stockholmiakat és kimentette a rossz utak miatt távol maradtakat, kiknek üzenete: — Hazádnak rendületlenül...!

Hollinger József, a székelyföldiek nevében üdvözölte a nagygyülést, egyetértésre buzditva a kanadai magyarságot, melynek áldásos eredménye nem fog elmaradni.

A naggyülés alkalmából a magyarság táviratban üdvözölte Willingdon lordot, Kanada kormányzóját, Szcitovszky Béla, m. kir. belügyminisztert és lord Rothermeret.

Az ünnepséget a János Vitéz előadása fejezte be, amelyen ugyancsak megjelent gróf Mikes püspök kiséretével együtt.

SZINIELŐADÁS

János Vitéz szerepében Sivák Pista, Iluska megszemélyesitője Bacsu Ilonka, nemkülönben a darab többi szereplői: Trohák Péter, Szumutku István, Koczka Gyuri, Koczka Istvánné, Vendri Béninné, Soffer Józsi, Molnár István, Fazekas András, Koczka István, Sivák Tóni, Koczka Józsi, Sivák Miklós, Glauck István, Sivák Ferenc, Sivák Mihály, Fazekas Erzsi, Nagy Anna, Nagy Erzsi, Tóth Lujzika, Drózda Mari, Terepoczky Etel, Tóth Lászlóné és Glauck Istvánné valamennyien kitünően megállották helyüket a zongorakiséretért hálás köszönet illeti Mihályfi Istvánt. A betanitás nehéz munkája elsősorban a Sociális Testvérek lankadhatatlan buzgalmát dicsérik, akik a hitközség tisztviselőivel karöltve az ünnepségek egész lefolyása alatt mindenütt ott voltak, ahol munkára, rendezésre volt szükség és valóban gyönyörü teljesitményt végeztek. Közsönet illeti azonban a telep mindenegyes tagját, akik páratlan áldozatkészséggel járultak hozzá az ünnepség sikeréhez és különkell megemliteni a stockholmi magyar asszonyokat, akik valóban magyarosvendégszeretettel látták az összes megjelenteket. Mindenekfelett azonban az érdem dr. Sántha Pált, a telepnek ezt a kiváló és fiatal plébánosát illeti, aki a jubileum gondolatát legelőször felvetette és azt sokszorszinte emberfeletti erővel, de mégis megvalósitotta. Nemcsak a stockholmi magyarság, de egész Kanada magyarságának hálája illeti meg a végzett munkáért, mert a stockholmi jubileum, nemcsak helyijelentőségü ünnepség volt, de ünnepsége volt az egész magyarságnak, amely a legtávolabbi magyar telepekről itt összegyülve, testvéri szeretetben forrott össze.

Isten adja, hogy a magyarság, amely az utóbbi időkben kulturális felfelődésének és élniakarásának mindtöbb és több jelét adja, vonja le a stockholmi ünnepségek szépséges tanulságait és igyekezzék hasonló alkalmak rendezésével összetalálkozni, véleményét, gondolatait kicserélni, hogy ezáltal minél előbb elérjük valamennyiünk nagy célját; az egységes kanadai magyar közvélemény kialakulását.

Gróf Mikes János püspök, kedden 10-én délben utazott Regina felé. A püspököt a telep lovasbandériumma

A STOCKHOLMI ÜNNEPLŐ KÖZÖNSÉG EGY RÉSZE A NAGYMISE UTÁN